

Дадатак

да загаду галоўнага
ўпраўлення па адукацыі
Брэсцкага аблвыканкамаад 22.12 2025 № 1017

УМОВЫ **правядзення рэспубліканскага конкурсу** **юных экскурсаводаў музеяў устаноў адукацыі**

1. Агульныя палажэнні

1.1. Умовы правядзення рэспубліканскага конкурсу юных экскурсаводаў музеяў устаноў адукацыі (далей – конкурс) распрацаваны ў адпаведнасці з Інструкцыяй аб парадку правядзення адукацыйных і іншых мерапрыемстваў з удзелам навучэнцаў, зацверджанай пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 9 верасня 2025 г. № 162.

1.2. Арганізатарам правядзення конкурсу з'яўляецца Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Арганізацыйнае і метадычнае забеспячэнне ажыццяўляе Установа адукацыі «Рэспубліканскі цэнтр экалогіі і краязнаўства» (далей – Рэспубліканскі цэнтр). Каардынацыя ва ўстановах адукацыі вобласці – Брэсцкі абласны цэнтр турызму і краязнаўства дзяцей і моладзі (адзел краязнаўства).

1.3. Конкурс праводзіцца ў чатыры этапы з вызначэннем пераможцаў і прызёраў:

першы этап (адборачны) – ва ўстановах адукацыі, у тым ліку ва ўстановах адукацыі абласнога, Мінскага гарадскога падпарадкавання;

другі этап (адборачны) – раённы, у тым ліку для гарадоў, якія маюць раённае дзяленне, гарадскі (акрамя г. Мінска);

трэці этап (адборачны) – абласны, Мінскі гарадскі. На дадзеным этапе могуць прымаць удзел установы адукацыі абласнога і Мінскага гарадскога падпарадкавання;

чацвёрты (заклучны) – рэспубліканскі.

1.4. Для правядзення конкурсу на кожным этапе ствараюцца арганізацыйныя камітэты (далей – аргкамітэты).

Аргкамітэт кожнага этапу:

забяспечвае арганізацыйнае і метадычнае суправаджэнне конкурсу;

даводзіць інфармацыю аб конкурсе да ведама устаноў адукацыі;

вызначае месца і канкрэтныя даты правядзення адпаведнага этапу конкурсу;

ажыццяўляе персанальны падбор складу журы конкурсу і зацвярджае яго ва ўстаноўленым парадку;

аналізуе і зацвярджае вынікі конкурсу;

асвятляе ход падрыхтоўкі, правядзення і вынікі конкурсу ў сродках масавай інфармацыі.

У склад аргкамітэтаў могуць уваходзіць прадстаўнікі дзяржаўных органаў і устаноў, грамадскіх аб'яднанняў, устаноў адукацыі, сродкаў масавай інфармацыі, прадстаўнікі органаў самаўпраўлення ўстаноў адукацыі і інш.

1.5. Для падвядзення вынікаў конкурсу на кожным этапе аргкамітэтам ствараецца журы, якое:

праводзіць ацэнку конкурсных работ;

вызначае пераможцаў і прызёраў адпаведных этапаў конкурсу;

прадстаўляе пратаколы па выніках конкурсу ў адпаведныя аргкамітэты.

1.6. Удзельнікамі конкурсу з'яўляюцца асобныя навучэнцы ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі, прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі, устаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, удзельнікі саветаў паспартызаваных музеяў ва ўзроставай катэгорыі 13 – 18 гадоў.

2. Асаблівасці правядзення конкурсу

2.1. Конкурс праводзіцца з снежня 2025 па люты 2026 года.

2.2. Асноўныя мэты і задачы конкурсу

Конкурс праводзіцца з мэтай фарміравання ў дзяцей і навучэнскай моладзі грамадзянска-патрыятычных пачуццяў сродкамі экскурсійнай музейнай дзейнасці.

Асноўнымі задачамі конкурсу з'яўляюцца:

фарміраванне ў дзяцей і моладзі каштоўнасных арыенціраў, гонару і павагі да гісторыі і культуры малой радзімы;

папулярызацыя гісторыка-культурных і прыродных адметнасцей малой радзімы сродкамі экскурсійнай дзейнасці;

папулярызацыя дзейнасці музеяў устаноў адукацыі;

выяўленне і заахвочванне лепшых юных экскурсаводаў музеяў устаноў адукацыі;

развіццё творчых здольнасцей, садзейнічанне прафесійнаму самавызначэнню навучэнцаў, набыццё камунікатыўных навыкаў праз экскурсійную дзейнасць.

2.3. У конкурсе ўдзельнічаюць юныя экскурсаводы музеяў устаноў адукацыі (індывідуальна).

2.4. Правядзенне раённых (гарадскіх) этапаў конкурсу абавязкова для усіх рэгіонаў вобласці згодна профілю музея музея (профіль музея вызначаецца паводле дакументаў музея і рэестра музеяў вобласці). На кожным этапе адбіраецца 1 пераможца і прызеры ад кожнага профілю:

1. ваенна-гістарычны музей;

2. агульнагістарычны музей;

3. этнаграфічны музей;

4. гістарычны манаграфічны;

5. літаратурны;

6. крязазнаўчы (комплексны);

7. прыродазнаўчы,

8. мастацкі.

Пераможцы/прызеры рэгіянальных этапаў вызначаюцца па факту наяўнасці адпаведнага профілю музеяў. На абласны этап накіроўваюцца матэрыялы пераможцаў і прызераў рэгіянальных этапаў (1,2,3 месцы) да 6 работ ад кожнага профілю.

2.5. На абласны этап конкурсу ад кожнага музея прадстаўляецца:

- *відэаролік «Тры прычыны зазірнуць у музей»* (да 5 хвілін). У відэароліку 1 юны экскурсавод стварае уласны наратыў вакол музейных матэрыялаў, раскрывае тры значныя прычыны наведаць музей, дэманструе навыкі музейнай камунікацыі.

- *відэапрадстаўленне «Голас з мінуўшчыны»* (аглядная экскурсія-анімацыя (у адпаведнасці з профілем музея) да 7-мі хвілін). Удзельнік конкурсу знаёміць з музеем установы адукацыі ад імя асобы імі выбранага персанажа. Персанажам можа быць любы чалавек мінулага, чые лёс, прафесія, або дзейнасць маюць прамое дачыненне да музейных матэрыялаў і якія могуць дапамагчы юным экскурсаводам зрабіць выступленне эмацыйна яркім.

Колькасць аб'ектаў падчас правядзення экскурсіі не абмяжоўваецца. Пры правядзенні экскурсіі могуць выкарыстоўвацца розныя мастацкія сродкі эмацыйнага ўздзеяння (касцюмы, музычнае суправаджэнне і інш.).

2.6. Па выніках адбору відэаролікаў абласны аргкамітэт пакідае за сабой права арганізацыі праслухоўвання творчага прадстаўлення (экскурсіі) юнага экскурсаода у вочным фармаце. Відэаролік, дасланы на конкурс з прэзентацыяй музея некалькімі экскурсаводамі, або з перавышэннем 5 хвілін і 7 хвілін адпаведна далей не разглядаецца.

2.7. Рэспубліканскі (заклучны) этап складаецца з двух тураў.

У першым туры (завочны) удзельнікі конкурсу прадстаўляюць (абараняюць) відэаролік «Тры прычыны зазірнуць у музей» (да 5 хвілін). У другім туры (вочны) удзельнікі конкурсу прадстаўляюць (у адпаведнасці з профілем музея) аглядную экскурсію «Голас з мінуўшчыны» (да 7-мі хвілін).

2.9. Асноўныя крытэрыі ацэнкі.

2.9.1. Крытэрыі ацэнкі першага тура (відэаролікаў):

значнасць прадстаўленых прычын для наведвання музея;

змест і інфарматыўнасць;

лагічнасць і цэласнасць наратыву;

камунікатыўныя навыкі, уменне захапіць увагу гледача, выразнасць мовы;

выкарыстанне візуальных сродкаў (мантаж, музыка, цітры і г.д.); адпаведнасць хранаметражу.

2.9.2. Крытэрыі ацэнкі другога тура (агляднай экскурсіі):

переканаўчасць увасаблення персанажа;
 цэласнасць вобраза (манера паводзін, мова, касцюм);
 артыстызм, эмацыйная выразнасць;
 змястоўнасць, інфарматыўнасць;
 лагічнасць пераходаў для аб'яднання матэрыялу экскурсіі ў адзінае
 цэлае;
 выкарыстанне мастацкіх сродкаў эмацыйнага ўздзеяння;
 камунікатыўныя навыкі, кантакт з аўдыторыяй, уменне трымаць
 увагу;
 спалучэнне паказа і расказа;
 цэласнасць і завершанасць экскурсійнага прадстаўлення;
 арыгінальнасць задумы і яе рэалізацыі;
 прытрымліванне хранаметражу.

Пратакты пасяджэння журы з указаннем колькаснага аналізу ўдзельнікаў рэгіянальных этапаў конкурсу і спасылкамі на відэаролікі дасылаюцца на абласны этап цэнтралізавана аддзеламі (упраўленнямі) па адукацыі гаррайвыканкамаў, адміністрацый раёнаў г. Брэста; індывідуальна – установамі адукацыі абласнога падпарадкавання да **16 лютага 2026 г.** на e-mail: kraevedbrest@brest.by.

3. Відэаролікі прадастаўляюцца на конкурс у выглядзе файлаў, размешчаных на воблачным захаванні. З гэтай мэтай каардынатары раённых/гарадскіх этапаў пазначаюць спасылкі на воблачнае размяшчэнне работ у выпісцы (пратаколе) з рашэння рэгіянальнага этапу (інфармацыя павінна ўключаць назвы работ, назвыўстановы адукацыі, поўнае прозвішча і імя удзельнікаў; прозвішча, імя і імя па бацьку кіраўнікоў праекта, кантактны тэлефон з прэфіксам). Працікол/выпіска высылаецца ў фармаце Word.

3.1. Аўтары, удзельнікі конкурсу, даюць згоду арганізатарам адпаведных этапаў правядзення конкурсу на публічную дэманстрацыю работ на сайтах арганізатараў, некамерцыйнае выкарыстанне матэрыялаў з мэтай папулярызацыі (з захаваннем аўтарскіх правоў).

4. Падвядзенне вынікаў конкурсу

Пераможцы і прызёры конкурсу вызначаюцца па суме балаў першага і другога тураў.

Пераможцы і прызёры абласнога этапу конкурсу ўзнагароджваюцца дыпламамі галоўнага ўпраўлення па адукацыі Брэсцкага аблвыканкама.

Пры падвядзенні вынікаў конкурсу пры роўнай колькасці балаў на падставе рашэння журы можа ўсталёўвацца адпаведная колькасць прызаваых месцаў (першае, другое, трэцяе).

Пераможцы і прызёры заключнага этапу конкурсу ўзнагароджваюцца дыпламамі I, II, III ступені Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, дыпламамі Рэспубліканскага цэнтра экалогіі і крэацыва.

5. Фінансаванне конкурсу

Фінансаванне конкурсу ажыццяўляецца:

на першым, другім, трэцім этапах – ва ўстаноўленым парадку за кошт сродкаў мясцовага бюджэту, якія выдзяляюцца на цэнтралізаваныя мерапрыемствы ў галіне адукацыі, і іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам;

на чацвёртым (заклучным) этапе – ва ўстаноўленым парадку за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, якія выдзяляюцца на цэнтралізаваныя мерапрыемствы ў галіне адукацыі, і іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам.